

Ave Aava: Pärnu Arstide Liit ühendab väga erinevaid kohalikke arste

Pärnu Arstide Liit ei võrdu SAgaga Pärnu Haigla – liitu kuuluvad nii eriarstid, eraarstid kui ka perearstid, see ühendab arste väga erinevatel tasanditel, ütles Pärnu Arstide Liidu juht dr Ave Aava Med24 toimetajale Madis Filippovile.

Ave Aava

Foto: Scanpix / Mailiis Ollino

Palun tutvustage Pärnu Arstide Liitu – kui palju on liikmeid, kui sage-li käiakse koos ja mida tehakse?

Töötavaid liikmeid on 141, pensioneerunud arste 26 ja üks mittetöötav liige. Oluline on rõhutada, et Pärnu Arstide Liit ei võrdu SAgaga Pärnu Haigla – liitu kuuluvad nii eriarstid kui ka perearstid. Liit ühendab arste väga erinevatel tasanditel. Kohaliku arstide liidu üks väga oluline funktsioon ongi, et eriarstid ja perearstid omavahel suhtleksid, et hoida kollegiaalseid suhteid ja tsunfti vaimu. Lisaks ühendab see erinevaid põlvkondi, näiteks meie pensioneerunud kolleege nendega, kes töötavad.

Kevaditi on meil väljasõit kuskile kaunisse Eesti kohta. Enamik osavõtjatest, vähemalt pool, on pensionile jäänud kolleegid, kes tahavad tulla omavahel suhtlema ja kohtuma praegu töötavate arstidega. Lisaks teeme kohtumisõhtuid ning koolitusi, et arste juriidilises mõttes oma õiguste ja kohustuste vallas harida.

Millised koolitusteemad arste huvitavad?

Kindlasti vastutuskindlustus. Viimati käis meil vastutuskindlustusest ja arsti kohustustest rääkimas vandeadvokaat Ingeri Luik-Tamme. Meil on olnud koolitus teemal, kuidas käituda kurja patsiendiga, ning on olnud psühholoogi loeng teemal, kuidas ennast arstina säästa ehk kuidas saab arst enda füüsilist ja vaimset tervist hoida. Võib-olla peaksime midagi sarnast ka uuel aastal mõtlema, sest pinged on läinud ühiskonnas aina suuremaks.

Lisaks korraldasime 2022. aastal EAL 100 raames taastuskonverentsi, mille mõte oli õpetada arstidele, kuidas oma tervist hoida. Tihtipeale ütleme patsientidele, kuidas tervislikult elada, aga meie enda tervis...?

Kas see on nii, et „Käige meie sõnade, aga mitte meie tegude järgi”? Konverentsil oli juttu tervislikust toitumisest, magamisest, liikumisest jms.

Mainisite, et pinged on läinud ühiskonnas aina suuremaks. Kas tunnete neid ka arstikabinetis?

Kindlasti. Inimesed on kohati murelikud ja närvilised. Eks vaimne tervis on kõikidele kallis ja arst on ju samuti inimene.

Jäi mainimata, et liit peab meeles oma juubilare. Saadame juubilaridele alates 50. eluaastast kenad graafilised lehed, mida saab kasutada nii kaardina kui ka ära raamida ja seinale panna. Meie arstikond on kiiresti vananev. Viisime Pärnu Arstide Liidu liikmete seas läbi küsitluse, kus 50 protsenti vastanutest olid 51–65aastased. Noori arste tuleb meie ridadesse ikka suhteliselt vähe juurde. Selles mõttes pole Pärnu teistest piirkondadest kuigi erinev. Tartu ja Tallinn tõmbavad väga palju noori spetsialiste ära. Ka perearstide vanuseline koosseis on meil vanemapoolne ja noori tuleb Pärnumaale vähe.

Mis teeb Pärnu arstidele muret?

Ega meil väga suuri muresid pole, mille üle kurta. Tänu Eesti Arstide Liidu (EAL) tegevusele on praegu arstide palgad meie tingimustes normaalsed, kollektiivleping annab kindluse, et palgad on stabiilsed ning järgmisel aastal võib oodata isegi väikest palgatõusu.

Arstlikku tegevust haiglas segab pigem alatasa mitmes arvutiprogrammis töötamine. Vana programm enam ei tööta ja uus programm veel ei tööta. Arstidele on mõistmatu, miks arendab iga tervishoiuteenuse osutaja oma meditsiinilist IT-programmi. Eestile läheks vaja ühte toimivat süsteemi, mis ühendaks terve meditsiinivõrgu. Eesti on ju nii väike!

Võib-olla on ka see mure, et arstid ei oska puhata. See polegi ehk sellest tingitud, et majanduslik olukord oleks nii vilets, aga kuidagi, eriti vanem põlvkond, on harjunud palju tööd tegema. Haiglaarstil võib juhtuda, et “tööpäev” kestab kokku 32 tundi, kui kokku panna põhigraafikutunnid ja valvetöö. Kuhu jääb siis meie patsientide ohutus? Arst peaks oskama puhata ja leidma väljaspool oma professionaalset tööd endale midagi, mingi meelepärase hobi või võtma perega midagi ette.

Perearstide tasandil on põhimure arstide vähesus ja vananemine. Paljud perearstid on pensionieelikud või töötavad edasi vaatamata kõrgele eale. Olemasolevate perearstide ülekoormus on probleemiks. Kui arst ise jääb haigeks või tahab puhata, on asendaja leidmine tema enda mure! Ja me siis imestame, et umbes ainult pooled perearsti residentuuri lõpetanutest võtavad omale nimistu.

Kas see on oskamatus puhata või see, et arste on vähe ja tuntakse kohustust tulla ning töö ära teha?

Jah, vanem generatsioon kindlasti tunneb seda kohustust. Kui on mõni tühi koht valvegraafikus ja sind palutakse, siis kirjutad sinna oma nime. Noorem generatsioon oskab oma vaba aega juba rohkem kasutada ja hinnata. Paljud neist on käinud ka mujal maailmas tööl ja teavad, mis nende „hind“ on.

Kui aktiivsed on Pärnu Arstide Liidu liikmed?

Ei ole väga aktiivsed. Kui on vaja liikmeid saata EALi üldkogule, siis ma ei näe järjekorda ukse taga arstidest, kes paneksid ennast delegaadina kirja ja ohverdaksid selle jaoks vaba laupäeva. Pigem on tore, kui keegi sinu asju ajab ja sind esindab. Selliseid arste, kes peavad auasjaks minna oma piirkonda esindama, on vähe. Ja kui on, siis on need tihtipeale ühed ja samad kolleegid.

Miks peaks Pärnu arst kuuluma kohalikkude liitu?

Võib-olla annab vastuse meie tehtud küsitlus. Uurisime selle kaudu, miks vastaja kuulub Pärnu Arstide Liitu. 42 protsenti vastas, et tahab suhelda teiste arstidega, 50 protsenti vastas, et tahab hoida arstide tsunftivaimu, 67 protsenti vastas, et tahab kindlust, et tema asjad oleksid aetud, ning 11 protsenti vastas, et teised kuuluvad kah. 3 protsenti vastas, et saada juubelikaart ja halvemal juhul matusekuulutuse lehte.

Mis on Pärnus hästi?

Pärnu on paraja suurusega koht. Meie liikmete arv on samuti paras ning juhatusel on enam-vähem ülevaade, kes siia kuuluvad. Jõuame korraldada üritusi ja olla kohalike asjadega enam-vähem kursis.

Tore on see, et Pärnu Haigla on hakanud korraldama maakonna perearstidele teabepäevi. Vaadates patsientide seisukohast, siis

on ju hea, kui paljudes küsimustes saab abi ikka oma maakonnast. Lisaks suurendab see perearstide ja eriarstide kollegiaalsust ja koostööd.

Miks peaks noor arst või ka juba kogemustega arst tulema just Pärnu Haiglasse?

Pärnusse tööle tulla tasub igal juhul, sest suurtes keskustes, Tallinnas ja Tartus, on haiglaarstid spetsialiseerunud väga kitsale erialale, aga kui tulla Pärnu Haiglasse, siis siin on arsti valdkond lai. Siin ei saa siseosakonnas töötades või valves olles olla lihtsalt näiteks pulmonoloog, peab olema ka gastroenteroloog, kardioloog, endokrinoloog, nefroloog jne. Kõik ühes isikus. Muidugi on meil haiglas samuti spetsialiseerumine olemas, aga mitte nii suur kui suurtes keskustes.

See, kui valdkond on lai, on ju väga raske. Võib-olla see just peletab eemale?

See teebki just töö huvitavaks! Noored inimesed saavad ju ülikoolist laiapõhjalise hariduse, mida siis siin rakendada. Kirurgias on meil samamoodi. Mina olen spetsialiseerunud lastekirurgiale, aga minu meelest on see väga huvitav, et saan teha palju endoskoopilisi protseduure ka täiskasvanutele ja samas üldkirurgia valveid. See annab laiapõhjalise kogemuse.

Alguses on noortel kindlasti keeruline, aga noored on väga targad ja on saanud väga hea hariduse. Just värskelt ülikoolist tulnuna on hea tulla sellisesse kohta, kus pole väga suurt spetsialiseerumist. Pärast, kui tahad näiteks teadustööd hakata tegema mingil väga kitsal erialal, siis lähed võib-

olla tõesti kuhugi keskusesse ja keskendumis ühele teemale. Mind on just paelunud see, et tegevusvaldkond on lai.

Kas liikmete seas tehtud küsitlusest tuli veel midagi huvitavat välja?

Küsisime, kas oleksid nõus Pärnu Arstide Liidu juhatusse kuuluma. 70 protsenti ütles, et pole nõus, ja 8 protsenti oli nõus. Veel küsisime, kas oleksid nõus streigis osalema, ja praeguse seisuga oleks 52 protsenti nõus, 9,8 protsenti ei ole ja 39 protsenti oleks vajaduse korral võib-olla nõus. Streigid on olnud Pärnu Arstide Liidu korraldada, loodan, et me ei pea seda enam kunagi tegema.

Mis on kollektiivleppes sellised punktid, mis võiksid tulevikus paremaks muutuda?

Üldiselt on EAL päris hästi läbirääkimistega hakkama saanud. Eks puhkust võiks alati rohkem olla ja see võiks sõltuda staazist. Seda tahaks küll tulevikus kuidagi kollektiivleppes näha, et puhkus pikeneks vastavalt sellele, kui kaua oled töötanud. Mida aasta edasi, seda rohkem taipad, et puhkepäevad on kuldaväärt.

Enne ütlesite, et paljud arstid ei oska puhata. Aga teie ise?

Mul on piisavalt viise selleks, et puhata. Minu „antidepressandid“ on muusika ja sport. Tegelen laulmisega, käin tennist mängimas ja suusatamas. Muidugi võtavad ka pere- ja koduasjad suure osa vabast ajast. Nimelt on mul kolm last ja üks lapselaps. Arstil peab igal juhul olema midagi täiesti teistsugust väljaspool tööaega, mis teda vaimselt ja füüsiliselt tasakaalus hoiab.